

Datum

2018-11-16

Vår referens

Linda Tuominen

Utvecklingssekreterare

linda.tuominen@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Återrapportering - Lägesbeskrivning inriktning av arbetet med sociala investeringar STK-2018-1094

Sammanfattning

En social investering är en förebyggande insats som minskar kommunens framtida kostnader samtidigt som mänskliga och samhällsliga vinster görs. Kommunstyrelsen har sedan 2012 fattat en rad beslut avseende arbetet med sociala investeringar, både vad gäller sociala investeringsfonder och utveckling av arbetet med sociala investeringar generellt. En social investeringspolitik är också en av Malmökommissionens rekommendationer. Det senaste beslutet, i november 2017, är att avvakta med att ta fram riktlinjer och/eller särskilda utvecklingsmedel för arbetet till dess att en stärkt organisation är etablerad och dess betydelse för utvecklingen av ett socialt investeringsperspektiv i Malmö stad kan värderas. Med en stärkt organisation har stadskontoret både kompetens och resurser att stödja, leda och samordna gemensamma processer kopplat till området hållbara investeringar på ett mer ändamålsenligt vis. Den sociala investeringspolitiken genomsyrar redan olika stadsutvecklingsprocesser och det finns flera exempel. Arbetet med sociala investeringar ställer krav på olika typer av kompetens och förutsätter en bred samverkan. På samma vis är ett systematiskt arbete med sociala investeringar ett kommunövergripande utvecklingsarbete som kräver tid och kompetens kring modellering. En sådan samverkan och systematik kommer att underlättas i och med att stadskontoret får en ny organisation under 2019 där ett av målen är att inta en mer framträdande roll för att leda, samordna och stödja förvaltningarna i bland annat strategiska frågor. Stadskontorets förslag på inriktning i arbetet med sociala investeringar innebär att i nuläget invänta stadskontorets nya organisation och därefter fokusera på kompetensuppbyggnad på stadskontoret. För att säkerställa att arbetet fortsätter utvecklas ska stadskontoret återkomma senast september 2019 med en ny lägesbeskrivning.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner återrapportering av Lägesbeskrivning för arbetet med sociala investeringar.
2. Kommunstyrelsen uppdrar åt stadskontoret att återkomma med en ny lägesbeskrivning senast september 2019.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 181126 Lägesbeskrivning inriktning av arbetet med sociala investeringar

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2018-11-26

Kommunstyrelsen 2018-12-05

Ärendet

En social investering är en förebyggande insats som minskar kommunens framtida kostnader samtidigt som mänskliga och samhälleliga vinster görs. Det utmärkande för en social investering är ett systematiskt arbetssätt med behovsanalys, urval av insats och utvärdering för att värdera effekter, både ekonomiska och sociala. Det sociala investeringsperspektivet är bredare och lyfter betydelsen av att tänka långsiktigt, förebyggande och överbrygga stuprör där fokus är att åstadkomma kvalitet/resultat, vilket förutsätter tvärsektoriellt beslutsfattande. Redan 2012 inrättade Malmö stad en social investeringsfond (dnr.191/2012). Att etablera en social investeringspolitik för att minska ojämlikheter i hälsa var också en av Malmökommissionens två övergripande rekommendationer som kommunstyrelsen ställde sig bakom.

Kommunstyrelsen har fattat en rad beslut avseende utvecklingen av sociala investeringar;

- I maj 2016 fattade kommunstyrelsen beslut (STK-2015-553) om att uppdraga åt stadskontoret att ta fram förslag för en stärkt organisation för arbetet med social hållbarhet och sociala investeringar samt eventuella resursbehov.
- I ett förslag om stärkt organisation för arbetet med sociala investeringar som presenterades för kommunstyrelsen i augusti 2016 (STK-2016-796) beskrevs bland annat behovet av att stadskontoret samlar kompetens inom områdena statistik och epidemiologi samt att dessa funktioner kan stödja förvaltningarna i arbetet med bland annat behovsanalys och utvärderingar av sociala investeringar. Det fattades även beslut om att avsätta medel för de här funktionerna. Det ansågs också viktigt att utreda hur arbetet med social hållbarhet skulle samordnas med ett eventuellt hållbarhetskansli (STK-2016-815). I utredningen identifierades behov av att stadskontoret får en mer ledande roll i att underlätta samverkan mellan förvaltningarna. Den roll för stadskontoret som beskrivs i utredningen stämmer väl överens med det behov som förvaltningarna lyft i de remissvar som lämnades inför ny organisation i Malmö stad från 1 maj 2017. I remissvaren framkom önskemål om att stadskontoret skulle inta en mer framträdande roll för att leda, samordna och stödja förvaltningarna i strategiska frågor som till exempel sociala investeringar. Behovet av stöd inom området framhölls också i stadskontorets analys om varför det sedan 2014 inte inkommit några nya ansökningar till de sociala investeringsfonderna. Möjliga orsaker bedömdes vara bristande kompetens kring sociala investeringar och utvärdering. Andra faktorer som ytterligare kan ha bidragit till det bristande intresset är andra möjliga finansieringsalternativ, osäkerhet kring finansiering och återbetalningskravet samt att ansökningsprocessen kunde upplevas som komplex. Kommunfullmäktige beslutade i augusti 2017 (STK-2017-488) om Malmö stads fortsatta arbete med sociala investeringar. De sociala investeringsfonderna upphävdes och därtill gavs uppdrag om att ta fram ett förslag till riktlinjer för utvecklingsmedel för sociala investeringar samt organisera och bemanna en stödfunktion för sociala investeringar i enlighet med tidigare beslut om stärkt organisation för sociala investeringar.
- I november 2017 (STK-2017-1030) beslutades att avvakta med att ta fram riktlinjer och/eller särskilda utvecklingsmedel för arbetet med sociala investeringar till dess att den stärkta organisationen är etablerad och dess betydelse för utvecklingen av ett socialt

investeringsperspektiv i Malmö stad kan värderas samt att återkomma till kommunstyrelsen med en lägesbeskrivning senast december 2018.

Det finns även andra ärenden med bäring på utvecklingen av arbetet med sociala investeringar. I september 2016 presenterades utredningen ”Rekommendationer för epidemiologisk bevakning i Malmö stad” (STK-2015-1525) som bör ses som ett komplement till ärendet STK-2016-796, nämnt ovan, i och med att innehållet i utredningen är relevant som utgångspunkt för den fortsatta utvecklingen av strukturen kring ett socialt hållbart Malmö. Vidare beslutade kommunfullmäktige i april 2017 (STK-2016-871) att uppdraga åt kommunstyrelsen att genomföra nödvändiga åtgärder för att möjliggöra upplåning via gröna obligationer, samt att ge kommunstyrelsen i uppdrag att vidare utreda möjligheten att emittera sociala obligationer vilket tillsammans med gröna obligationer går under beteckningen hållbara obligationer.

Stadskontorets bedömning

Stadskontorets bedömning är att det sociala investeringsperspektivet finns inom Malmö stad men att det behövs ytterligare kraft för att vidareutveckla arbetet. Intentionen på stadskontoret är att göra en kompetensförstärkning kopplat till området. Under perioden då stadskontoret behandlat ansökningarna till de sociala investeringsfonderna ingick Malmö stad i ett nätverk under ledning av *Sveriges kommuner och landsting*. Detta fyllde dock inte ut det kompetensglapp som fanns ute i projekten. I juni 2016 undertecknade Malmö stad och Sveriges kommuner och landsting ”Överenskommelse mellan Sveriges kommuner och landsting och Malmö stad om intensivt utvecklingsarbete kring sociala investeringar under 2016” vilket senare övergick i *Aktion 2017 – Sociala investeringar*, vilken hade som målsättning att sociala investeringar och de metoder som tillämpas inom ramen för denna skulle bli ett etablerat och naturligt verktyg för att utveckla kommunens verksamheter. Samarbetet med *Sveriges kommuner och landsting* pågår fortfarande i det som kallas *Aktion 2018* även om det inte finns en formell överenskommelse parterna emellan. Processen och organisationen är som i *Aktion 2017* indelat i två områden;

1. En stärkt organisation med två delmål; ett definierat uppdrag för ny samordnande funktion för sociala investeringar och ny tjänst tillsatt samt beslut om uppdrag och ansvar för övriga roller på stadskontoret: nationalekonom, statistiker och ekonom.
2. Styrdokument och process för att driva utvecklingsarbete med två delmål; en politiskt beslutad ny modell för finansiering av sociala investeringar samt framtagna riktlinjer för ansökningar och beskrivning av ekonomisk modell.¹

Med en stärkt organisation har stadskontoret både kompetens och resurser att stödja, leda och samordna gemensamma processer kopplat till området hållbara investeringar på ett mer ändamålsenligt vis. Det är tydligt att betydelsen av att etablera en social investeringspolitik som kan utjämna skillnaderna har fått genomslag i organisationen. Det genomsyrar redan olika stadsutvecklingsprocesser och det finns flera exempel;

- *Amiralsstaden* är ett samlingsnamn för de stadsutvecklingsprocesser och projekt som utgår från den kommande Station Rosengård, som kommer vara klar i december 2018. Målet är att samla Malmö stads och samhällets insatser i området för att skapa fler jobb och bostäder. Dessutom ska utbudet av kultur öka och förutsättningarna för en god hälsa förbättras. Amiralsstaden ska med andra ord bidra till att de stationsnära stadsdelarna kan erbjuda goda livsmiljöer för barn och vuxna. Till detta kan *HAI (Hållbara*

¹ Överenskommelse mellan Sveriges Kommuner och Landsting och Malmö stad om intensivt utvecklingsarbete kring sociala investeringar under 2017.

investeringar) kopplas, som är ett 2-årigt Vinnovafinansierat projekt i vilket Malmö stad ingår. Målet är att utveckla en metod för att kunna beräkna samhällsnyttan i stadsutvecklingsprocesser, det vill säga vilka fysiska och sociala investeringar behöver göras för att få ut maximal nytta.

- *Program Lindängen* är ett 5-årigt pilotprogram för geografisk utveckling av Lindängen. Programmet ska både utveckla en modell för programstyrning och genom en intern budget på cirka 500 miljoner kronor investera socialt och fysiskt i området. Syftet är att skapa möjligheter för en lärande och prövande arbetsmetodik för arbetet med ett geografiskt område och för programstyrning (ett nytt verktyg för styrning och koordinering av investeringar). Men också att agera kraftfullt och samordnat för att möta utmaningar och tillvarata möjligheter på Lindängen. Helhetsperspektivet och behovet av att hitta nya former för geografiskt utvecklingsarbete är angeläget när Malmö stad nu har gått från stadsområden till fackförvaltningar. Tidigare höll stadsområdesförvaltning Söder ihop områdesutvecklingsarbetet (Case Lindängen), men efter ny organisation den 1 maj 2017 ligger programstyrningen centralt på stadskontoret i Malmö stad. Programmet Lindängen pågår under en 5-årsperiod till och med år 2022.
- *Malmö Innovationsarena (MLA)* är ett samarbetsprojekt mellan offentlig sektor, näringsliv, ideell sektor och akademi som arbetar för att främja innovationer inom hållbar stadsutveckling. Fram till 2019 har Malmö Innovationsarena fokus på att testa och förverkliga innovationer som hållbart och kostnadseffektivt kan öka antalet bostäder i Malmö, framförallt i stråket från Östervärn, via Rosengård, till Lindängen. Syftet är att skapa nya innovationer samt stärka möjligheterna till samfinansiering av hållbarhetsinsatser mellan offentlig och privat sektor, på ett sätt som skapar kommersiell nytta och samhällsnytta. Malmö Innovationsarena ska bidra till att ovan nämnda områden på sikt blir ledande exempel på hållbar stadsutveckling (STK-2017-699).
- *Hela familjen*, ett av sammanlagt 5 projekt finansierade med medel från sociala investeringsfonden, har drivits i projektform för barnfamiljer med långvarigt försörjningsstöd sedan flera år. Först i stadsdelsområde Innerstaden och Öster, och sedan januari 2017 som Europeiska Socialfonden (ESF)-projekt i hela staden. Resultaten har varit så goda att arbetsmarknads- och socialförvaltningen beslutat att projektet i sin helhet ska gå in i ordinarie verksamhet när det avslutas i februari 2019. Målgruppen är barnfamiljer som uppburit försörjningsstöd i minst 24 månader.

Ovanstående exempel både bekräftar och stärker behovet av en central samordning och kompetens. Med en kunskapsnod som syftar till att stötta förvaltningar i att utvärdera och sprida goda exempel, stötta nämnderna i att beskriva insatser, resultat och effekter inom ramen för budget- och uppföljningsprocessen samt vara ett strategiskt, och ibland, operativt stöd för att kunna mäta resultat och effekter etableras en kontaktyta till olika offentliga och privata aktörer med gemensamt fokus.

Stadskontorets roll är att ha uppsikt över stadens verksamheter samt samordna, styra och leda. Utöver detta kan ovan nämnda kunskapsnod stödja utvecklingsprocesser, dela kunskap och aktivt arbeta för att undvika stuprör i organisationen. Det finns ett intresse och behov av att stadskontoret erbjuder denna kompetens och samordning.

Arbetet med sociala investeringar ställer krav på olika typer av kompetens och förutsätter en bred samverkan mellan avdelningar på stadskontoret samt med andra förvaltningar och med

externa aktörer.² På samma vis är ett systematiskt arbete med sociala investeringar ett kommunövergripande utvecklingsarbete som kräver tid och kompetens kring modellering, dvs. behovsanalyser, utvärdering och effektanalyser. En sådan samverkan och systematik kommer att underlättas i och med att stadskontoret får en ny organisation under 2019. Ett av målen med den nya organisationen är att inta en mer framträdande roll för att leda, samordna och stödja förvaltningarna i bland annat strategiska frågor. Detta ligger i linje med stadens intention om att göra hållbara investeringar med bäring på såväl sociala som miljömässiga aspekter samt att bli bättre på analys och uppföljning av stadens verksamheter.

Det finns som ovan nämnt ett beslut om en stärkt organisation kopplat till arbetet med sociala investeringar, men stadskontoret har ännu inte verkställt detta. Orsaken är att det rått en otydlighet angående var i organisationen ansvaret ska ligga. När beslutet om att inrätta *Kansliet för hållbar utveckling* verkställdes i juni 2017 initierades en dialog om att en uppbyggnad av en stärkt organisation med fördel kunde genomföras av kansliet tillsammans med relevanta funktioner på stadskontoret. Uppbyggnaden påbörjades våren 2018 med utlysningen av två tjänster med fokus på statistik och epidemiologisk bevakning samt sociala investeringar med koppling till *Aktion 2016, 2017 och 2018* som nämnts ovan. Utlysningen genererade ett stort antal sökande med såväl hög som relevant kompetens. I och med stadskontorets omorganisation har rekryteringen pausats tillfälligt. Först när stadskontorets nya organisation är beslutad kommer den stärkta organisationen gällande sociala investeringar att kunna etableras.

Stadskontorets förslag

Stadskontorets förslag på inriktning i arbetet med sociala investeringar innebär att i nuläget invänta stadskontorets nya organisation och därefter fokusera på kompetensuppbyggnad på stadskontoret. För att säkerställa att arbetet fortsätter utvecklas ska stadskontoret återkomma senast september 2019 med en ny lägesbeskrivning.

Ansvariga

Lena Wetterskog Sjöstedt Chef
Eva Marie Tancred Utvecklingssekreterare
Andreas Norbrant Stadsdirektör

---

² Utredning gällande hallbarhetsredovisning, samhällsekonomiska/hälsoekonomiska beräkningar och sociala investeringar. Stadskontoret 2013. Hämtat från Platina 181031.